ਸ਼ੰਕਰ

ਬਨਾਮ

ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ

(2011 ਦਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰ.1785)

18 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2018

[ਐਨ. ਵੀ. ਰਮਨਾ ਅਤੇ ਐਸ. ਅਬਦੁਲ ਨਜ਼ੀਰ, ਜੇ.ਜੇ.]

"ਦੰਡ ਕਾਨੂੰਨ, 1860 – ਧਾਰਾ 302 – ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਦਾ ਕੇਸ ਕਿ ਪੀੜਤ ਵਿਅਕਤੀ ਇੱਕ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜਿਥੇ ਉਸਨੇ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਤੱਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਜਾ ਛੱਡੇ – ਉਹ ਫਿਰ ਰਾਤ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਵਾਪਸ ਆਏ ਅਤੇ ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ – ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਇਸ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ 11 ਵਿਅਕਤੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਸਨ – ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਹੋ ਗਿਆ – ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ 6 ਅਰੋਪੀਵਾਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਬਾਕੀ 5 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 148, 302/149 ਦੇ ਤਹਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਰਾਇਆ – ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ – ਦੁਖੀ ਹੋਕੇ, ਦੋ ਅਰੋਪੀ, ਏ -3 ਅਤੇ ਏ -5 ਨੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ – ਫੈਸਲਾ: ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਆਪਣੇ ਦੋਸ਼ੀ ਹੋਣ ਦੀ ਦਲੀਲ ਗੋਚਰ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸਯੋਗ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ – ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਥਾਪਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਸੰਭਾਲਿਆ – ਰਿਕਾਰਡ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਦਾ ਪੂਰਾ ਕੇਸ ਦੋ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਗਵਾਹਾਂ, ਪੀ.ਡਬਲਯੂ-1 ਅਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ-5 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸੀ – ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ-1 ਅਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ-5 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਸੰਗਤੀਆਂ ਅਤੇ ਬਦਲਾਵਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆ – ਪੀ.ਡਬਲਯੂ-1 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲੈਂਟਾਂ (ਏ -3 ਅਤੇ ਏ -5) ਦੀ ਹਮਲੇ ਵਿੱਚ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਅਤੇ ਭੂਮਿਕਾ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮੁੱਕਿਆਂ ਅਤੇ ਪੈਰਾਂ ਨਾਲ ਪੀਟਣ ਤੱਕ ਸੀ, ਜਦਕਿ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ-5 ਨੇ ਵੱਖਰਾ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇੱਕ ਅਪੀਲੈਂਟ (ਏ -5) ਨੇ ਕਚੀਰੀ ਨਾਲ ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ – ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਪੁਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਿਹੜੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਗਵਾਹ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਰੋਪੀਏ ਨੇ ਕਿਹੜੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ – ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲੈਂਟਾਂ ਨੇ ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਹੱਥਾਂ ਅਤੇ ਪੈਰਾਂ ਨਾਲ ਮਾਰਿਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੋਈ ਹਥਿਆਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਸੀ – ਪੋਸਟ ਮੌਰਟਮ ਰਿਪੋਰਟ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਮਾਰੇ ਗਏ ਮੁੱਕਿਆਂ, ਕੁੱਛਾਂ ਅਤੇ ਪੈਰਾਂ ਤੋਂ ਕੋਈ ਜ਼ਖਮ ਹੋਏ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਜ਼ਖਮ ਦਰਸ਼ਾਈ ਨਹੀਂ ਗਏ – ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਨੂੰ ਅਰੋਪੀ ਬਣਾਇਆ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੀੜਤ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਕਈ ਗਲਤੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸ ਸਕੇ ਕਿ ਅਪੀਲੈਂਟਾਂ ਨੇ ਕਿਵੇਂ ਜ਼ਖਮ ਕੀਤੇ।"

"ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਮੌਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਵਾਲੇ ਹਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸਯੋਗਤਾ ਦੀ ਘਾਟ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਮੂਲ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਮਟਰੀਅਲ ਗਲਤੀਆਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਐਸੀ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਅਰੋਪੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਰਾਉਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ:

1. ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਥਾਪਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਸੰਭਾਲਿਆ। ਧਾਰਾ 302, ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਤਹਤ ਕਿਸੇ ਅਰੋਪੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਦੇ ਮੁੱਖ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਰਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਆਮ ਨਿਯਮ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਜਦੋਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦੀ ਮੂਲਿਆਕੰਨ ਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਬੂਤ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਉਸ ਸਬੂਤ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਮਾਈਨੇ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਗਵਾਹ ਦੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਅਤੇ ਵਿਵੇਕਪੂਰਵਕ ਸਮਝੇ, ਅਤੇ ਇਹ ਜਾਓ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਸਬੂਤ ਐਤਬਾਰ ਜਾਗਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਅਰੋਪੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਰਾਉਣ ਲਈ ਉਸ 'ਤੇ ਅਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। [ਪੈਰਾ 17] [823- ਏ - ਸੀ]
2. ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ-1 ਅਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ-5 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਸੰਗਤੀਆਂ ਅਤੇ ਬਦਲਾਵਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆ। ਪੀ.ਡਬਲਯੂ-1 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਰੋਪੀ-ਅਪੀਲੈਂਟਾਂ ਦੀ ਹਮਲੇ ਵਿੱਚ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਅਤੇ ਭੂਮਿਕਾ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮੁੱਕਿਆਂ ਅਤੇ ਪੈਰਾਂ ਨਾਲ ਮਾਰਨ ਤੱਕ ਸੀ, ਜਦਕਿ ਹੋਰ ਅਰੋਪੀ ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਚਾਕੂ ਅਤੇ ਤਲਵਾਰ ਨਾਲ ਮਾਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਗਵਾਹ ਦੀ ਇੱਕ ਬਿਆਨ ਜੋ ਕਿਵੇਂ ਵਿਸ਼ਵਾਸਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਉਸਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਗਵਾਹ ਦੇ ਅਣਵਿਸ਼ਵਾਸਯੋਗ ਸਬੂਤ ਨਾਲ ਸਹਾਇਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲੈਂਟਾਂ ਨੇ ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਹੱਥਾਂ ਅਤੇ ਪੈਰਾਂ ਨਾਲ ਮਾਰਿਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਕੋਈ ਹਥਿਆਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜਦਕਿ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ-5 ਵੱਖਰਾ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲੈਂਟ (A-5) ਨੇ ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਚਾਕੂ ਨਾਲ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਪੁਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਿਹੜੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਗਵਾਹ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਰੋਪੀਏ ਨੇ ਕਿਹੜੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ। ਪੋਸਟ ਮੌਰਟਮ ਰਿਪੋਰਟ ਅਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ-7 (ਡਾਕਟਰ) ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਮੁੱਕਿਆਂ, ਕੁੱਛਾਂ ਅਤੇ ਪੈਰਾਂ ਤੋਂ ਜ਼ਖਮ ਹੋਏ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਜ਼ਖਮ ਦਰਸ਼ਾਈ ਨਹੀਂ ਗਏ। ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਨੂੰ ਅਰੋਪੀ ਬਣਾਇਆ ਸੀ, ਪਰ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕਈ ਗਲਤੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸ ਸਕੇ ਕਿ ਅਪੀਲੈਂਟਾਂ ਨੇ ਕਿਵੇਂ ਜ਼ਖਮ ਕੀਤੇ।"

"ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਅਰੋਪੀ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੀੜਤ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕਈ ਗਲਤੀਆਂ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਉਹ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸ ਸਕੇ ਕਿ ਅਪੀਲੈਂਟਾਂ ਨੇ ਕਿਵੇਂ ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਜ਼ਖਮ ਪਹੁੰਚਾਏ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਐਸੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲੈਂਟਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਰਾਉਣਾ ਨਿਆਇਕਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧੀ ਮੁਕਦਮੇ ਵਿੱਚ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਮਿਆਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਅਰੋਪੀ ਦੀ ਦੋਸ਼ੀਪਣੀ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅਨੁਮਾਨਿਆਂ ਅਤੇ ਧਾਰਣਾਵਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਰੋਪੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਰਾਇਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹਰ ਗਲਤੀ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸਯੋਗਤਾ ਦੀ ਘਾਟ ਮਾਮਲੇ ਲਈ ਘਾਤਕ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਪਰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀਆਂ ਮੂਲ ਗੱਲ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਐਸੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਰੋਪੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਰਾਉਣਾ ਸੁਝਾਅਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 18] [823- ਜੀ-ਐੱਚ; 824- ਏ-ਈ]

ਹਰੀਜਨਾ ਥੀਰੁਪਾਲਾ ਅਤੇ ਹੋਰ। ਵਿ. ਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰੋਸਕਿਊਟਰ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਆਂਪੇ, ਹੈਦਰਾਬਾਦ [2002] 1 ਸਪਲ. SCR 379 : (2002) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 470 – ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

S. ਗੋਵੀਦਰਾਜੁ ਵਿ. ਰਾਜਯੂਆਕ ਕਰ੍ਨਾਟਕਾ 2013 (10) ਸਕੇਲ 454 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ।

ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹਵਾਲੇ:

2013 (10) ਸਕੇਲ 454 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 14 [2002] 1 ਸਪਲ. SCR 379 ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤਾ ਪੈਰਾ 17

ਅਪਰਾਧੀ ਅਪੀਲ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਜੰਚ: ਅਪਰਾਧੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1785 ਦਾ 2011

ਮਾਧਿਆ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਿਨਾਂਕ 12.09.2007 ਦਾ ਫੈਸਲਾ, ਅਪਰਾਧੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 333 ਦੀ 1999 ਵਿੱਚ ਸੈਸ਼ਨ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 120 ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ।

ਹਵਾਲਾ: ਅਪਰਾਧੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1786-1788 ਦੇ 2011। ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਕਾਂਤ ਪਾਂਡੇ, ਧਨੇਸ਼ ਬੀ. ਪੋਤਰ, ਸ਼ਿਵ ਸਾਗਰ ਤਿਵਾਰੀ, ਅਦਵੋਕੇਟਾਂ। ਡੀ. ਐਸ. ਪਰਮਾਰ, ਰਾਜੇਸ਼ ਸ੍ਰੀਵਾਸਤਵ, ਮਿਸ. ਸਵਰੁਪਮਾ ਚਤੁਰਵੈਦੀ (ਮੀਸ਼ਰਾ ਸੌਰਭ) ਅਦਵੋਕੇਟਾਂ ਲਈ ਉਤਰਦਾਤਾ।"

ਸ਼ੰਕਰ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ

"ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਐਨ.ਵੀ. ਰਮਨਾ, ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ।

1. ਇਹ ਖਾਸ ਅਨੁਮਤੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ ਮਾਧਿਆ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ 12 ਸਤੰਬਰ, 2007 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹੈ, ਜਿਸਨੇ ਅਪਰਾਧੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 315, 316, 333 ਅਤੇ 590 ਦੇ 1999 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦਿਆਂ ਟ੍ਰਾਇਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ।
2. ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸੰਖੇਪ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ 8 ਮਈ, 1998 ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੰਜੈ ਸੋਰਲੇ ਭਰਵਲੀ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਸਮਾਰੋਹ ਜਾਰੀ ਸੀ, ਤਦ ਇੱਕ ਦੀਪਕ ਆਪਣੇ ਦੋ ਹੋਰ ਸਾਥੀਆਂ ਨਾਲ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ 'ਤੇ ਉਥੇ ਪਹੁੰਚਿਆ। ਸੰਜੈ ਸੋਰਲੇ ਅਤੇ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਸਵਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਤੱਵੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਦੀਪਕ ਨੇ ਸੰਜੈ ਸੋਰਲੇ ਨੂੰ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਸਥਾਨ ਛੱਡ ਕੇ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਉਸ ਦੇ ਬਾਅਦ, ਉਸਨੇ ਦੁਬਾਰਾ ਵਿਆਹ ਦੀ ਥਾਂ ਤੇ ਰਾਤ 10:30 ਵਜੇ ਬੁਲੇਟ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ 'ਤੇ ਗੁੱਦਾ ਸ਼ਿਵਸ਼ੰਕਰ, ਸ਼ਿਵ, ਸੁਰੇਸ਼ (ਅਪੀਲੈਂਟ) ਅਤੇ ਸ਼ੰਕਰ (ਅਪੀਲੈਂਟ) ਨਾਲ ਵਾਪਸ ਆ ਕੇ ਸੰਜੈ ਸੋਰਲੇ ਨੂੰ ਥਾਂ ਤੋਂ ਰੋਡ ਤੇ ਲੈ ਜਾ ਕੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ। ਕੁੱਲ 11 ਲੋਕ ਇਸ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਗੁੱਦਾ ਨੇ ਛੁਰੀ ਨਾਲ ਜ਼ਖਮ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ, ਸ਼ਿਵ ਨੇ ਗੁਪਤੀ ਨਾਲ, ਜਦਕਿ ਸ਼ੰਕਰ ਅਤੇ ਸੁਰੇਸ਼ (ਅਪੀਲੈਂਟ) ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਮੁੱਕਿਆਂ ਨਾਲ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ। ਜ਼ਖਮੀ ਸੰਜੈ ਸੋਰਲੇ ਨੂੰ ਭਰਵਲੀ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਰਾਤ 11 ਵਜੇ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ।
3. ਇਸ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਨੰਬਰ 54/98 ਵਜੋਂ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਅਦ, ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਜ਼ਖਮੀ ਸੰਜੈ ਸੋਰਲੇ ਨੂੰ ਬਲਘਟ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਇਲਾਜ ਲਈ ਭੇਜਿਆ, ਜਿੱਥੇ ਉਸਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਲਈ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਸ਼ਰੀਰ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ, ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ, ਸਾਈਟ ਨਕਸ਼ਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ (ਐਕਸਟ੍ਰਾ P5 ਅਤੇ ਐਕਸਟ੍ਰਾ P24) ਅਤੇ ਅਰੋਪੀ ਜ਼ਬਤ ਕਰ ਲਏ ਗਏ। ਸ਼ਿਵਸ਼ੰਕਰ, ਮਨੋਜ, ਦੁਵਾਰਕਾ ਅਤੇ ਸ਼ਿਵਕੁਮਾਰ ਦੇ ਕਹਿਣੇ 'ਤੇ ਛੁਰੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਗੰਭੀਰ ਸਮੱਗਰੀ ਜਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਅਰੋਪੀ ਚੋਕੂ @ ਸੁਧੰਸ਼ੂ ਤੋਂ ਬੁਲੇਟ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਵੀ ਜਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਹੋਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਜਿਵੇਂ ਖੂਨੀ ਮਿੱਟੀ, ਸਧਾਰਣ ਮਿੱਟੀ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਕਪੜੇ ਜਬਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਜਸ਼ਾਨ ਅਧੀਨ ਜਾਂਚ ਲਈ ਭੇਜੇ ਗਏ। ਪੰਜ ਅਰੋਪੀ ਮਨੋਜ, ਬਾਬੂਰਾਓ, ਦੀਪਕ, ਗੁੱਦਾ ਸ਼ਿਵਸ਼ੰਕਰ, ਸ਼ੰਕਰ ਅਤੇ ਦੁਵਾਰਕਾ ਦਾਨ ਉੱਪਰ ਧਾਰਾ 148 ਅਤੇ 302/149, ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ ਤਹਿਤ ਚਾਰਜ ਲਾਏ ਗਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਚਾਰਜਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ, ਅਰੋਪੀ ਰੁਪੇਸ਼, ਚੋਕੂ ਰਕੇਸ਼, ਸੁਰੇਸ਼, ਸ਼ਿਵ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਦਬਲੂ ਸੁਧੰਸ਼ੂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਚਾਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।"

" ਧਾਰਾ 3(2)(5) ਐਸ.ਸੀ ਅਤੇ ਐਸ.ਟੀ ਐਕਟ, 1989। ਅਰੋਪੀਆਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚਾਰਜਾਂ ਦਾ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ, ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਫਸਾਏ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ।

4. ਇੱਕ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਮੁਕਦਮੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਿੱਖਿਆਈ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਤਿਰਿਕਤ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ ਸਪੈਸ਼ਲ ਸੈਸ਼ਨ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 51/1998 ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 120/1998 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਾਂਝੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਛੇ ਅਰੋਪੀ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਚਾਰਜਾਂ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਅਤੇ ਅਰੋਪੀ (ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲੈਂਟ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ) ਨੂੰ ਐਸ.ਸੀ ਅਤੇ ਐਸ.ਟੀ ਅਤਿਕ੍ਰਮਣ ਐਕਟ, 1989 ਦੀ ਧਾਰਾ 3(2)(5) ਤਹਿਤ ਲਾਗੂ ਚਾਰਜਾਂ ਤੋਂ ਰਾਹਤ ਦਿੱਤੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਟ੍ਰਾਇਲ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਨਤੀਜਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਬਾਕੀ ਪੰਜ ਅਰੋਪੀ (ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲੈਂਟ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ) ਥਾਪੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਹਨ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 148 ਅਤੇ 302/149, IPC ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਗਏ। ਇਸ ਲਈ, 27 ਜਨਵਰੀ 1999 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 148, IPC ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਜਦਕਿ ਧਾਰਾ 302/149, IPC ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜੀਵਨ ਭਰ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕ ਵਿਅਕਤੀ 2,000/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਅਤੇ ਜੇ ਜੁਰਮਾਨਾ ਨਾ ਭਰਿਆ ਤਾਂ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਾਰੀਆਂ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।
5. ਪੰਜ ਅਰੋਪੀ, ਟ੍ਰਾਇਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਨਰਾਜ਼ ਹੋ ਕੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਮਾਧਿਆ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮਜ਼ਬੂਤ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਲੱਭਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਟ੍ਰਾਇਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਾ ਹੋ ਕੇ, ਅਰੋਪੀ ਨੰਬਰ 3—ਸੁਰੇਸ਼ ਢੋਬੀ ਅਤੇ ਅਰੋਪੀ ਨੰਬਰ 5—ਸ਼ੰਕਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਾਂ ਲੈ ਕੇ ਆਏ ਹਨ।
6. ਅਸੀਂ ਅਪੀਲੈਂਟਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਅਤੇ ਮਾਧਿਆ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਦੋਹਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਦੁਖਦਾਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਅਪੀਲੈਂਟਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਠੀਕ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਕਈ ਵਾਰੀ ਬੈਠਕਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਰਾਜ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਦੋ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਇੱਕਠੇ ਜਾ ਕੇ ਅਰੋਪੀਆਂ ਦੀ ਦੋਸ਼ੀਪਣੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅੱਗੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਲਈ ਕੋਈ ਵਾਜਬ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਮਰਥਨ ਦਿੱਤਾ।
7. ਅਪੀਲਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਮੁੱਖ ਗਵਾਹਾਂ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-1 ਅਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.5 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਅਨੁਵਾਦਿਤ ਕਾਪੀਆਂ, ਜਿਹੜੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਅਪੀਲੈਂਟਾਂ ਵੱਲੋਂ ਅਪੀਲਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਫੀ ਟਾਈਪੋਗ੍ਰਾਫੀ ਅਤੇ ਵਿਆਕਰਨ ਸੰਬੰਧੀ ਗਲਤੀਆਂ ਲੱਭੀਆਂ।"

"ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ – ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੀ. ਡਬਲਯੂ. 1 ਅਤੇ ਪੀ. ਡਬਲਯੂ. 5 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਅਨੁਵਾਦਿਤ ਕਾਪੀਆਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਈਆਂ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਕੀਲ ਦੀ ਤਾਰੀਫ਼ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਹੀ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

8. ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸਾਫ਼ ਜਵਾਬ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾਪੇ ਦਾ ਸਾਰਾ ਮਾਮਲਾ ਦੋ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੀ. ਡਬਲਯੂ. 1—ਗਣੇਸ਼ ਪ੍ਰਸਾਦ ਅਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.5—ਸਵੀਤਰੀ ਬਾਈ।
9. ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.1—ਗਣੇਸ਼ ਪ੍ਰਸਾਦ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਪੱਤਾ ਚਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਸਨੇ ਦੋਵੇਂ ਅਰੋਪੀ—ਅਪੀਲੈਂਟਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਨਾਲ ਜਾਣਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.5—ਸਵੀਤਰੀ ਬਾਈ ਸੀ ਜਿਸਨੇ ਉਸਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਦੱਸੇ, ਅਤੇ ਜਿਸ ਬੁਨਿਆਦ 'ਤੇ ਉਸਨੇ FIR ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਦਰਜ ਕੀਤੇ। ਉਸਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਅਰੋਪੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਾਮ ਸ਼ੰਕਰ ਅਤੇ ਸੁਰੇਸ਼ ਦੱਸੇ। ਪਰ ਇਹ ਉਸਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਰੋਪੀ ਆਪਣੇ ਨਾਮ ਕਿਸਨੂੰ ਦੱਸ ਰਹੇ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ FIR ਵਿੱਚ ਦੋਵੇਂ ਅਰੋਪੀ ਦੇ ਨਾਮ ਹਨ, ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-1 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋ ਅਰੋਪੀਆਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹੋਰ ਅਰੋਪੀਆਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਨੂੰ ਥੱਪੜਾਂ ਅਤੇ ਲੱਤਾਂ ਨਾਲ ਮਾਰਿਆ। ਪੀ. ਡਬਲਯੂ. 1 ਨੇ ਸਪਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਸਨੇ ਮਦਦ ਮੰਗਣ ਦੀ ਸੋਚੀ, ਅਰੋਪੀ—ਅਪੀਲੈਂਟ ਠਾਂ ਤੋਂ ਭੱਜ ਗਏ।
10. ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.5—ਸਵੀਤਰੀ ਬਾਈ, ਜੋ ਕਿ ਵਾਰਡ ਦੀ ਪੰਚ ਵੀ ਸੀ, ਨੇ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਹ ਸ਼ਾਦੀ ਵਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾ (ਮੰਡੀਪ) ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਰ ਸੰਜੇ ਸੋਰਲੇ ਤੋਂ ਲਗਭਗ 10 ਫੁੱਟ ਦੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਖੜੀ ਸੀ। ਅਰੋਪੀ ਸ਼ਿਵ ਨੇ ਸੰਜੇ ਸੋਰਲੇ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ਜਿੱਥੇ ਹੋਰ ਅਰੋਪੀ ਗੁੱਡਾ, ਦੇਪਕ, ਸ਼ੰਕਰ ਅਤੇ ਸੁਰੇਸ਼ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਪੀ. ਡਬਲਯੂ. 1 ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੇ ਉਲਟ, ਉਸਨੇ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅਰੋਪੀ—ਅਪੀਲੈਂਟ ਸ਼ੰਕਰ ਛੁਰੀ ਨਾਲ ਸੰਜੇ ਨੂੰ ਮਾਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜਦਕਿ ਸ਼ਿਵ ਤਲਵਾਰ ਨਾਲ, ਗੁੱਡਾ ਛੁਰੀ ਨਾਲ ਅਤੇ ਸੁਰੇਸ਼ ਅਤੇ ਦੇਪਕ ਨੇ ਸੰਜੇ ਨੂੰ ਫੜ ਰੱਖਿਆ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਘਟਨਾ ਸਥਲ 'ਤੇ ਹੋਰ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਪਹਿਚਾਣ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਜਦੋਂ ਉਸਨੇ ਉੱਚੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਚੀਕ ਮਾਰੀ, ਤਾਂ ਅਰੋਪੀ ਉਹਨਾਂ ਸਥਾਨ ਤੋਂ ਭੱਜ ਗਏ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਮੰਡੀਪ ਵੱਲ ਗੂੰਜਦਾ ਹੋਇਆ ਆ ਗਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸਦੀ ਪ੍ਰਤਿਕ੍ਰਿਆ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਸਪਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੰਡੀਪ ਤੋਂ ਅਪਰਾਧੀ ਕ੍ਰਿਆਵਲੀ ਦੇ ਸਥਾਨ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।
11. ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.5 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਪੱਤਾ ਚਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਤਿਸ਼ਠਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਅੰਤਰ ਹੈ ਕਿ FIR ਕਿਸਨੇ ਦਰਜ ਕੀਤੀ। ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.5 ਨੇ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਉਹ ਸੀ ਜਿਸਨੇ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ।"

"ਉਸਦੀ ਗਵਾਹੀ ਤੋਂ ਇਹ ਵੀ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਰਵਾਈ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵਾਪਸ ਆ ਗਈ ਸੀ। ਫਿਰ ਅੱਧੇ ਘੰਟੇ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਉਹ ਘਰ ਵਾਪਸ ਆਈ, ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਉਸਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦਰਜ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਰਾ ਧਿਆਨ ਦਿਓ ਕਿ ਪੀ. ਡਬਲਯੂ. 5 ਨੇ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੀ. ਡਬਲਯੂ. 1—ਗਣੇਸ਼ ਪ੍ਰਸਾਦ ਨੇ ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਇਹ ਵੀ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਰੋਪੀ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਨੂੰ ਲਾਠੀ ਨਾਲ ਹਮਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

12. ਇਸ ਸਮੇਂ, ਇਹ ਬਹੁਤ ਮੋਹਤਵਪੂਰਣ ਹੈ ਕਿ ਡਾਕਟਰ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਿਆ ਜਾਵੇ। ਮੁਤਾਬਕ ਪੀ. ਡਬਲਯੂ. 7—ਡਾ. ਨਿਲਯ ਜੇਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਦੇ ਸਰੀਰ ਦਾ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਕੀਤਾ, ਸ਼ਿਕਾਰ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਚੋਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਸਨ:
13. ਛਾਤੀ ਦੇ ਨੇੜੇ ਇੱਕ ਤਿੱਖੀ ਜਖਮ, ਜਿਸ ਦਾ ਆਕਾਰ 2.0 x 1.5 x 3.0 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਹੈ।
14. ਇਕ ਹੋਰ ਤਿੱਖੀ ਜਖਮ ਮੱਧ ਭੁਜਾ ਲਾਈਨ 'ਤੇ, ਜੋ 10ਵੇਂ, 11ਵੇਂ ਅਤੇ 12ਵੇਂ ਪੱਸੇ 'ਤੇ ਸੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਆਕਾਰ 1.5 x 1.0 x 4.5 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਸੀ।
15. ਪੇਟ ਦੇ ਮੱਧ ਲਾਈਨ 'ਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਜਖਮ, ਜਿਸ ਦਾ ਆਕਾਰ 3.0 x 2.5 x 6.0 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਸੀ।
16. ਸੱਜੀ ਮੋਢੀ ਦੇ ਕੋਨੇ 'ਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਤਿੱਖੀ ਜਖਮ ਜਿਸ ਦਾ ਆਕਾਰ 5.0 x 2.0 x 7.0 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਸੀ।
17. ਇੱਕ ਹੋਰ ਤਿੱਖੀ ਜਖਮ ਨਿੱਪਲ ਦੇ ਨੇੜੇ ਜਿਸ ਦਾ ਆਕਾਰ 5 x 1.5 x 2.0 ਸੀ।

ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਮੌਤ ਦਿਲ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖੂਨ ਬਹਿਜਾਣ ਕਾਰਨ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਤੋਂ 18 ਘੰਟੇ ਅੰਦਰ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਕ੍ਰਾਸ-ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਵਲੀ ਵਿੱਚ, ਡਾਕਟਰ ਤੋਂ ਇਹ ਪ੍ਰਕਟ ਹੋਇਆ ਕਿ ਮੌਤ ਸਿਰਫ਼ ਜਖਮ ਨੰਬਰ 1 ਨਾਲ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਚੋਟਾਂ ਨਾਲ ਮੌਤ ਹੋਣ ਦੀ ਕੋਈ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਡਾਕਟਰ ਦੀ ਰਾਏ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜਖਮ ਨੰਬਰ 1 ਸਿਰਫ਼ ਛੁਰੀ ਜਾਂ ਗੁਪਤੀ ਨਾਲ ਲੱਗ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਨਾ ਕਿ ਹੱਥ ਜਾਂ ਲਾਠੀ ਨਾਲ।

13. ਅਸੀਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੌਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੀ. ਡਬਲਯੂ. 1 ਅਤੇ ਪੀ. ਡਬਲਯੂ. 5, ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪੱਖਾਂ ਤੇ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਪੀ. ਡਬਲਯੂ. 1 ਅਤੇ ਪੀ. ਡਬਲਯੂ. 5 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਸਮਝਦਾਰੀ ਦੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਹੱਤਵ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਬਿਨਾਂ ਇਹ ਜਾਂਚੇ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਦੀ ਸਚਾਈ ਕਿਵੇਂ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਜੇਕਰ ਪੀ. ਡਬਲਯੂ. 1 ਦੇ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ..."

"ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗਵਾਹੀ ਦੀ ਤਹਕੀਕਾਤ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਵਿਸ਼ਮਤਾਵਾਂ / ਅਣਹੋਣੀਆਂ ਇੰਨੀ ਵੱਡੀਆਂ ਸਨ ਕਿ ਉਹ ਅਦਾਲਤੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਮੱਤਲਬੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨਗੀਆਂ। ਛੋਟੀਆਂ ਵਿਸ਼ਮਤਾਵਾਂ, ਅਸਮਝੌਤੀਆਂ, ਥੋੜ੍ਹੀਆਂ ਬਦਲਾਵਾਂ ਜਾਂ ਸੁਧਾਰਾਂ ਜੋ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਮੁੱਖ ਧਾਰਾ ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮੰਜ਼ੂਰ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸਾਰੇ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸਯੋਗਤਾ ਬਾਰੇ ਕਿੰਨੀ ਧਿਆਨ ਦਿਓਣਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝੇਗੀ ਕਿ ਮੂਲ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਉਲਟੇ।"

15. ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਇਸ ਗਵਾਹੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਨੇਕ ਵਿਸ਼ਮਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਬੇਸਮਝੌਤੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਵਿੱਚ ਮੂਲ ਵੱਡੇ ਵਿਰੋਧ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਮੁੱਖ ਮੁਦਦੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਵ਼ਿਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਗਵਾਹੀ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਉਲਟਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।
16. ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਅਤੇ ਅੰਦਾਜ਼ਿਆਂ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਦਾਲਤੀ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ। ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦਰਸਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਗਣੇਸ਼ ਪ੍ਰਸਾਦ (ਪੀਡਬਲਯੂ1), ਅਮਿਤ (ਪੀਡਬਲਯੂ4) ਅਤੇ ਸਵੀਤਰੀ ਬਾਈ (ਪੀਡਬਲਯੂ5) ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਗਵਾਹ ਨੇ ਪ੍ਰੋਸਿਕਿਊਸ਼ਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਸਾਫ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਪੀਡਬਲਯੂ1 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ5 ਦੇ ਬਿਆਨ ਮੁੱਖ ਅੰਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੇ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਫਆਈਆਰ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਸੰਦੇਹਾਸਪਦ ਰਹੀ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪੀਡਬਲਯੂ1 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ5 ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨਾਲ ਖੁਦ ਨੂੰ ਮਨਵਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਖੁਦ ਦੇ ਅੰਦਾਜ਼ਿਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੀ ਕਾਮ ਕੀਤਾ।"

ਇਸੇ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਬਿਨਾਂ ਇਸ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ। ਜਿੱਥੇ ਗੁਮਸ਼ੁਦਾ ਹੋਣੀਆਂ ਵਿੱਚਾਂ ਵਿਰੋਧ ਹੋ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਗਵਾਹ ਦੀ ਸਚਾਈ 'ਤੇ ਗੰਭੀਰ ਸੰਦੇਹ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਹੋਰ ਗਵਾਹਾਂ ਵੀ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਸੁਧਾਰਾਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਕਿ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ, ਤਦ ਇਹ ਤਲਾਸ਼ ਕਰਨਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਜੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗਵਾਹੀਆਂ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਹਨ ਅਤੇ ਜੇ ਇਹ ਛੋਟੇ ਨਹੀਂ ਹਨ ਤਾਂ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਾਸਯੋਗ ਨਾ ਸਮਝਣ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਨਕਾਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਹੋਰ ਗਵਾਹੀ ਨਾਲ ਜਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਰਜ ਹੋਏ ਬਿਆਨ ਨਾਲ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਅਨੁਸੰਧਾਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸੰਦੇਹ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਹੈ।

15. ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਹਿਚਕ ਦੇ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਸੰਧਾਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦੋਸ਼ੀ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਗਵਾਹੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਨਾਕਾਮ ਹੋਏ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲਾ ਕਈ ਵਿਰੋਧਾਂ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਅਨੁਸੰਧਾਨ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗਵਾਹੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕਈ ਖਾਮੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਅਨੁਸੰਧਾਨ ਗਵਾਹਾਂ ਨੇ ਖ਼ਿਲਾਫ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕੋਈ ਅਜ਼ਾਦ ਗਵਾਹ ਅਨੁਸੰਧਾਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦਿਲਚਸਪ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਟੈਸਟ ਆਈਡੀਨਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਪਰਾਡੇ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਹਾਲਾਂਕਿ PW1 ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਿਰਫ ਮੂੰਹ ਤੋਂ ਅਕੁਸਡ ਨੂੰ ਪਛਾਣ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਪਹਿਲਾਂ ਸਿਰਫ ਪੰਜ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਨਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ 11 ਵਿਅਕਤੀ ਦੋਸ਼ੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦਿਖਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਲਾਠੀ (ਲਾਠਾ) ਵੀ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਪਾਸੋਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਲਾਠੀ ਨੂੰ ਕੌਣ ਕਿਥੇ ਪੀਟਿਆ ਸੀ। PW5 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਮੌਤ ਦੇ ਵੈਕਤੀ ਉੱਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਲਾਠੀ ਨਾਲ ਹਮਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।
16. ਸਾਡੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਅਤੇ ਗਲਤ ਅੰਕੜਿਆਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜਾ ਦਿੱਤੀ। ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਗਨੇਸ਼ ਪ੍ਰਸਾਦ (ਪੀ.ਡਬਲਯੂ 1), ਅਮਿਤ (ਪੀ.ਡਬਲਯੂ 4) ਅਤੇ ਸਵੀਤਰੀ ਬਾਈ (ਪੀ.ਡਬਲਯੂ 5) ਦੇ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਗਵਾਹ ਅਨੁਸੰਧਾਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ 1 ਅਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ 5 ਦੇ ਬਿਆਨ ਕਿਸੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੇ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ FIR ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਸ਼ੱਕੀ ਰਹੀ, ਫਿਰ ਵੀ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ 1 ਅਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ 5 ਦੀਆਂ ਗਵਾਹੀਆਂ 'ਤੇ ਯਕੀਨ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਅਫ਼ਸੋਸ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਸੰਭਾਲਿਆ। ਅਨੁਸੰਧਾਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 302, IPC ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਮੁੱਖ ਅਨੁਸੰਧਾਨ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਸੰਦੇਹ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਇੱਕ ਆਮ ਨਿਯਮ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਜਦੋਂ ਅਪਰਾਧੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹੀ ਦੀ ਕਦਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਗਵਾਹੀ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਗਵਾਹੀ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਹੈ ਜੋ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਗਵਾਹ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਦੇਖੇ ਅਤੇ ਉਹ ਇਹ ਮੱਥਾ ਮਾਰ ਕੇ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਏ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਗਵਾਹੀ ਭਰੋਸਾ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਉਸ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਕਬੂਲ ਕਰਕੇ ਕਮ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਇੱਥੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹਰੀਜਨਾ ਥਿਰੂਪਾਲਾ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਟਰ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਫ ਏ.ਪੀ., ਹੈਦਰਾਬਾਦ, (2002) 6 SCC 470 ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਣਾ ਉਚਿਤ ਹੈ: “ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਜ ਜੁਰਮ 'ਤੇ ਸੰਦੇਹ ਹੈ, ਉਸ ਸੰਦੇਹ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਨੁਸੰਧਾਨ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਝੂਠਾ, ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਨਾ ਜਾਂ ਅਣਭਰੋਸੇਯੋਗ ਮੰਨ ਕੇ ਨਾ ਨਕਾਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਹੀ ਕਲਪਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਅੰਦਾਜ਼ੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ। ਅਨੁਸੰਧਾਨ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਪੂਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਵਾਹੀਆਂ ਦੀ ਕੁੱਲਤਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਕੇ ਆਕਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਕਦਰ ਕਰਦਿਆਂ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਰਵੱਈਆ ਸੰਯੁਕਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਕੱਟਿਆ ਜਾਂ ਅਲੱਗ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਪੂਰੀ ਗਵਾਹੀ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਅਨੁਸੰਧਾਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਜਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਬਿਨਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਹੋਣ ਦੀ ਗੱਲ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਸਹੀ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਸਕੇ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਗੱਲ ਵਿੱਚ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਾਰੀ ਗਵਾਹੀ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ਾ ਲੈਣਾ, ਉਸ ਦੀ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣਾ ਕਰਨੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਮੂਲ ਮੁੱਲ ਅਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਮੰਸ਼ਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਕਲਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਖੀਰਕਾਰ, ਹਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।”

ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਹੇਠਾਂ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ 1 ਅਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ 5 ਦੀਆਂ ਗਵਾਹੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧਾਂ ਅਤੇ ਭਰਸਟੀਕਰਨ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆ। ਪੀ.ਡਬਲਯੂ 1 ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਤੋਂ ਇਹ ਸਾਫ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਝ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਅਪੀਲਾਂਟ ਸ਼ੰਕਰ ਦੀ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਅਤੇ ਭੂਮਿਕਾ ਸਾਫ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਅਤੇ ਸੁਰੇਸ਼ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਇਸ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਮੁੱਥਿਆਂ ਅਤੇ ਪੈਰਾਂ ਨਾਲ ਪੀਟਣ ਤੱਕ ਸੀ, ਜਦਕਿ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਗੁੱਡਾ ਅਤੇ ਸ਼ਿਵ ਮੌਤ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਛੁਰੀ ਅਤੇ ਤਲਵਾਰ ਨਾਲ ਪੀਟ ਰਹੇ ਸਨ। ਇੱਕ ਅਨੁਸੰਧਾਨ ਗਵਾਹ ਦਾ ਬਿਆਨ ਜੋ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਅਨੁਸੰਧਾਨ ਗਵਾਹ ਦੇ ਅਣਭਰੋਸੇਯੋਗ ਗਵਾਹੀ ਨਾਲ ਪੱਕਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। FIR ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ੰਕਰ ਅਤੇ ਸੁਰੇਸ਼, ਜੋ ਕਿ ਅਪੀਲਾਂਟ ਹਨ, ਨੇ ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਹੱਥਾਂ ਅਤੇ ਪੈਰਾਂ ਨਾਲ ਮਾਰਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਹਥਿਆਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਜਦਕਿ PW5 ਵੱਖਰਾ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਸ਼ੰਕਰ ਨੇ ਵੀ ਪੀੜਤ ਉੱਤੇ ਛੁਰੀ ਨਾਲ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ

ਬਿਆਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਪੱਕਾ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਮੁੱਖ ਗਵਾਹ ਹਨ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ। ਮੌਤ-ਪੱਤਰ ਰਿਪੋਰਟ ਅਤੇ ਜੁਰਮ 7 (ਡਾ. ਨਿਲੇ ਜੈਨ) ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਹੱਥਾਂ, ਮੁੱਥਿਆਂ ਅਤੇ ਪੈਰਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲੀਆਂ ਚੋਟਾਂ ਤੋਂ ਕੋਈ ਚੋਟ ਨਹੀਂ ਲੱਗੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਚੋਟਾਂ ਦਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦਿਤੀਆਂ। ਅਨੁਸੰਧਾਨ ਨੇ ਕਈ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਬਣਾਇਆ ਸੀ, ਪਰ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕਈ ਵਿਰੋਧਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਉਹ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸ ਸਕੇ ਕਿ ਅਪੀਲਾਂਟਾਂ ਨੇ ਮੌਤ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਕਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਚੋਟ ਪਹੁੰਚਾਈ, ਜੋ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਣ ਬਣੀ। ਇਸ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਨਿਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਅਪੀਲਾਂਟਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਮਿਆਰ ਸੰਦੇਹ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਨੁਸੰਧਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਿਆਰਾਂ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਗਲਤੀ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਹੋ ਗਿਆ। ਹੇਠਾਂ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅੰਦਾਜ਼ਿਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਮਾਨਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਰਾਇਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਹਰ ਗਵਾਹੀ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧ ਅਨੁਸੰਧਾਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦੇ, ਪਰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧ ਮੁੱਖ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਗਵਾਹੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

19. ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਅਸੀਂ ਹੇਠਾਂ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਾਂਟਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਰਾਉਣ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸਮਝ ਸਕਦੇ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੰਧਾਨ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਸੰਦੇਹ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਨਾਕਾਮ ਰਹਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਵਿਵਾਦਿਤ ਫੈਸਲਾ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਮੰਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ।

ਅੰਕੀਤ ਗਿਆਨ

ਅਪੀਲਾਂ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀਆਂ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Advocate Megha Tak